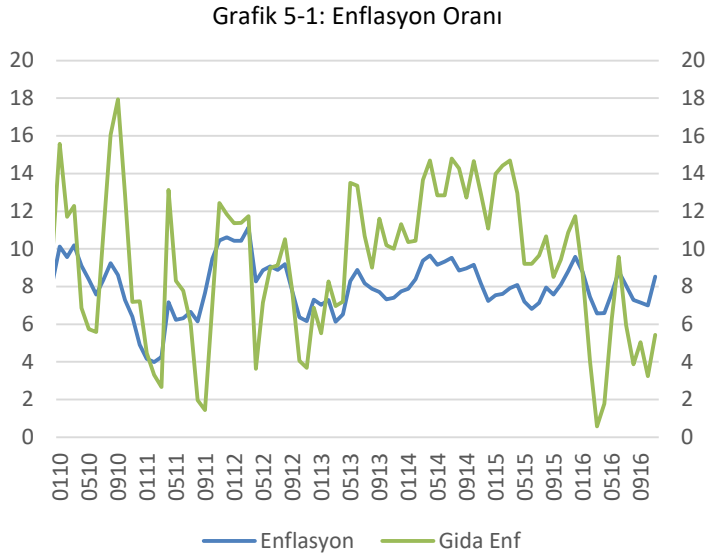

5. Enflasyon ve Devalüasyon

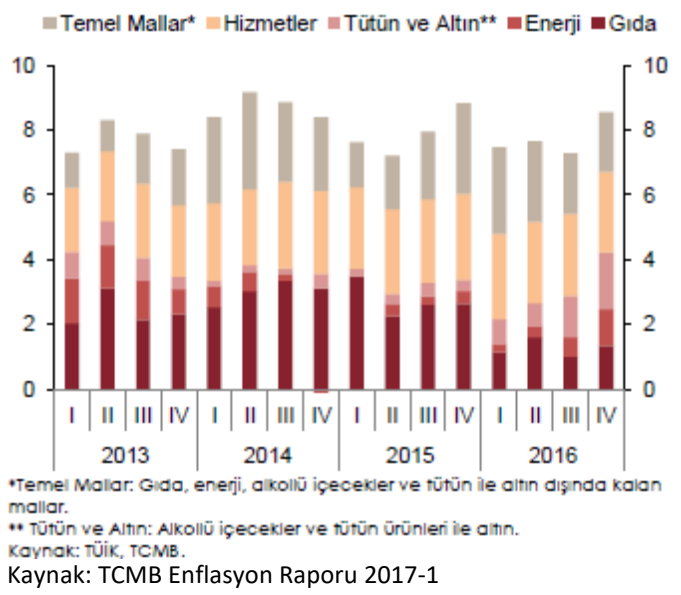
TÜİK tarafından açıklanan rakamlara göre 2016 yılı yıllık enflasyonu yüzde 8,53 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 5-1). Açıklanan enflasyon rakamı TC Merkez Bankası'nın hedefi olan yüzde 5 ile yıl sonu tahmini olan yüzde 7,5 seviyesinin oldukça üzerinde gerçekleşmiştir. Önceki yılların aksine, gıda fiyatları büyüme oranının zayıf gerçekleşmesine karşılık, enflasyonun oldukça yüksek olmasının önemli bir sebebi Türk Lirasının ABD doları karşısında değer kaybetmesi, vergi ayarlamaları ve emtia fiyatlarında görülen yükseliş nedeniyle çekirdek enflasyonun yükselmesidir.

Kaynak: TÜİK

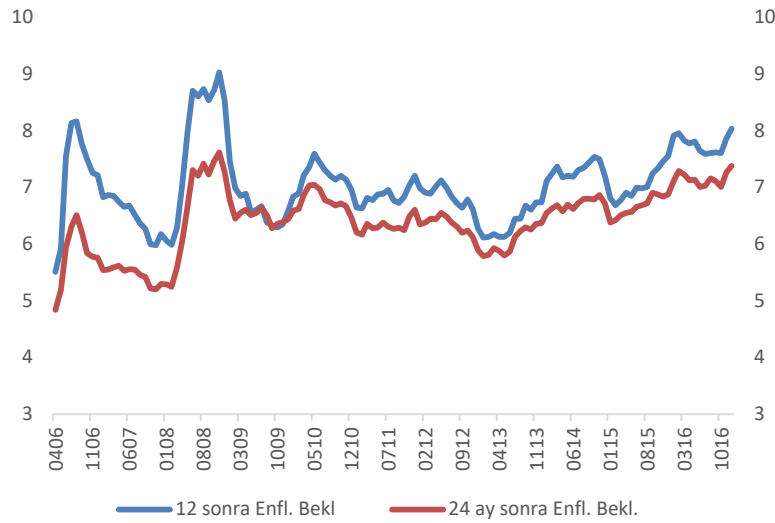
2016 yılı enflasyonuna ana alt kalemler itibarıyla bakıldığında, önceli yılların aksine gıda enflasyonunun turizm sektöründeki daralma, jeopolitik gelişmelerden dolayı gıda ihracatının zayıf kalması ve Gıda Komitesi tarafından alınan tedbirler nedeniyle tarihi düşük düzeyde katkı yaptığı görülmektedir (Grafik 5-2). Hizmet enflasyonun yüksek katkısı 2016 yılı boyunca devam etmiştir. Enerji grubunun enflasyona katkısı ise yılın ilk yarısında sınırlı miktarda iken, enerji fiyatlarının uluslararası piyasada artması ve TL'nin ABD doları karşısında değer kaybı neticesinde yılın ikinci yarısında belirgin bir artış göstermiştir. Tütün ürünleri fiyatı vergi ayarlamaları nedeniyle yılın ikinci yarısında enflasyona artan miktarda katkı yaparken, temel mallar grubunun etkisi yılın ikinci yarısında bir miktar değer kaybetmiştir.

Grafik 5-2: Yillik Tüketici Enflasyonuna Katkı (%)

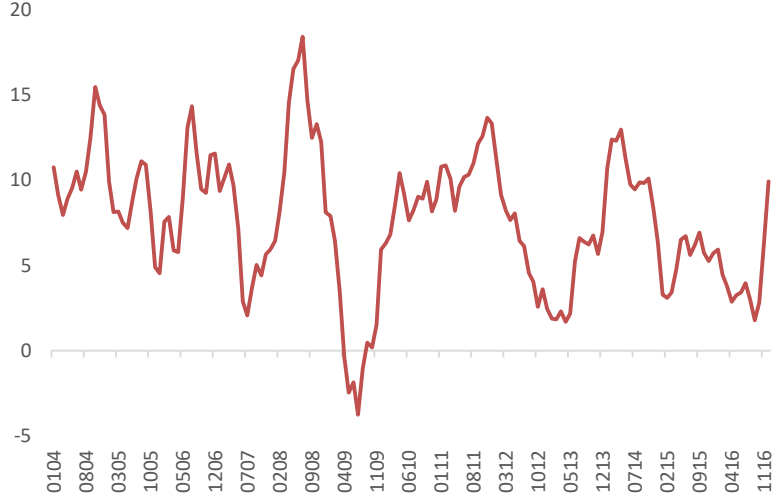
Enflasyon oranındaki yüksek gerçekleşme ve TL'nin önemli oranda değer kaybetmesi nedeniyle enflasyon beklentilerinde de bozulmalar gerçekleşmiştir. Bu çerçevede 12 ve 24 ay sonrası enflasyon beklentileri son dönemde yukarı yönlü bir eğilim göstermiştir (Grafik 5-3). Diğer taraftan, 2016 yılı ilk yarısında düşen üretici fiyat endeksi ise, yılın son kısmında kur kaynaklı gelişmelerden kaynaklı maliyet artışlarından dolayı belirgin bir artış kaydetmiştir (Grafik 5-4).

Grafik-5-3: Enflasyon Beklentileri

Kaynak: TCMB

Grafik-5-4: Üretici Fiyat Endeksi

Kaynak: TÜİK

Burada enflasyonla kur arasında bulunan ilişkiyi detaylandırmakta fayda görüyoruz. Türk Lirasının ABD doları karşısında değer kaybetmesi durumunda ilk olarak araba, elektronik eşya, petrol gibi ithal edilen ürünlerin fiyatları doğrudan artmaktadır. Hatta bu ürünlerde temel maliyet, ürünün ithal maliyeti olduğu için kur geçişkenliği dediğimiz bu durum bu ürünler için neredeyse birebir olarak gerçekleşir. Buna ilaveten Türkiye'de üretilen bir çok ürünler çoğu zaman ithal hammadde kullanmaktadır. Bunlar da bu ara ürünlerin toplam maliyetteki etkisine göre fiyat artışına gidecektir. Ayrıca enerji üretiminin önemli bir kısmı ithal doğalgazla yapıldığı için bütün üretim tesislerine ilave bir maliyet getirmektedir. Bütün bunların üzerine dövizin sürekli artıyor olması insanların alışverişlerinde döviz kullanmalarına ve böylece fiyatları dövizle endekslemelerine yol açmaktadır. Bu sebeple kur istikrarının fiyat istikrarı üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar, 2000'li yılların başına göre, özellikle enflasyon hedeflemesi yapılan dönemde döviz kurunun enflasyon geçişkenliğinin azaldığını bulmuşlardır. Buna göre döviz kurundaki yüzde 10'luk bir artışın enflasyona 1.5 puan olarak yansıdığını tespit edilmiştir. Bununla beraber, son 3 senedir döviz kurunda ve enflasyonda yaşanan gelişmeler çerçevesinde bu etkinin arttığı düşünülmektedir.